

UTELIAAN TUTKIJAN SKIDIREILI 1–2 V

Uteliaan tutkijan Skidireili toimii apuna 1–2-vuotiaiden motoristen taitojen havainnoinnissa ja erityisesti taitojen harjoittelun tukena.

1. Juoksu etuperin

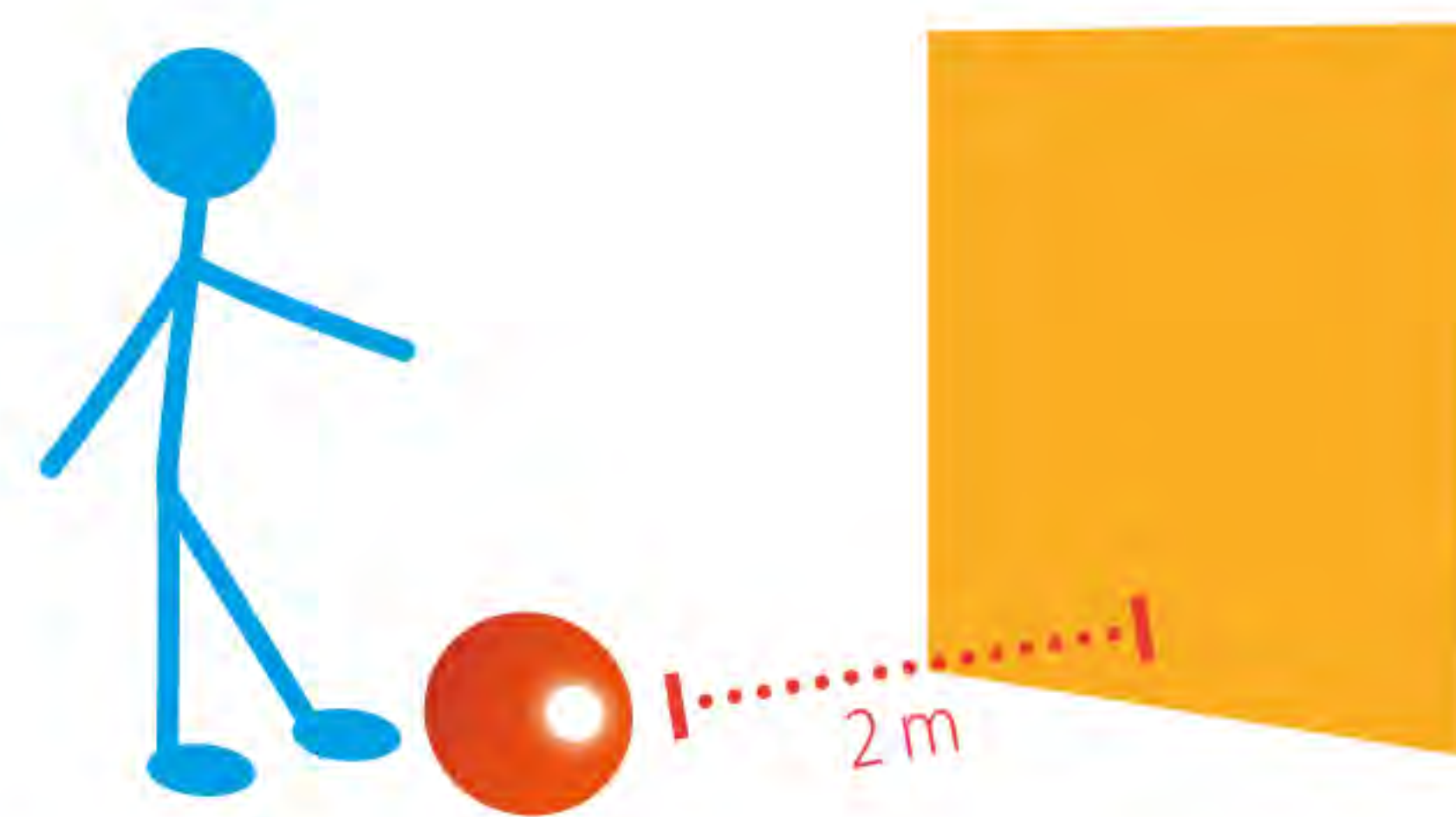
2. Työntäminen

3. Heitto ja kiinniotto

4. Pallon potkaisu seinään

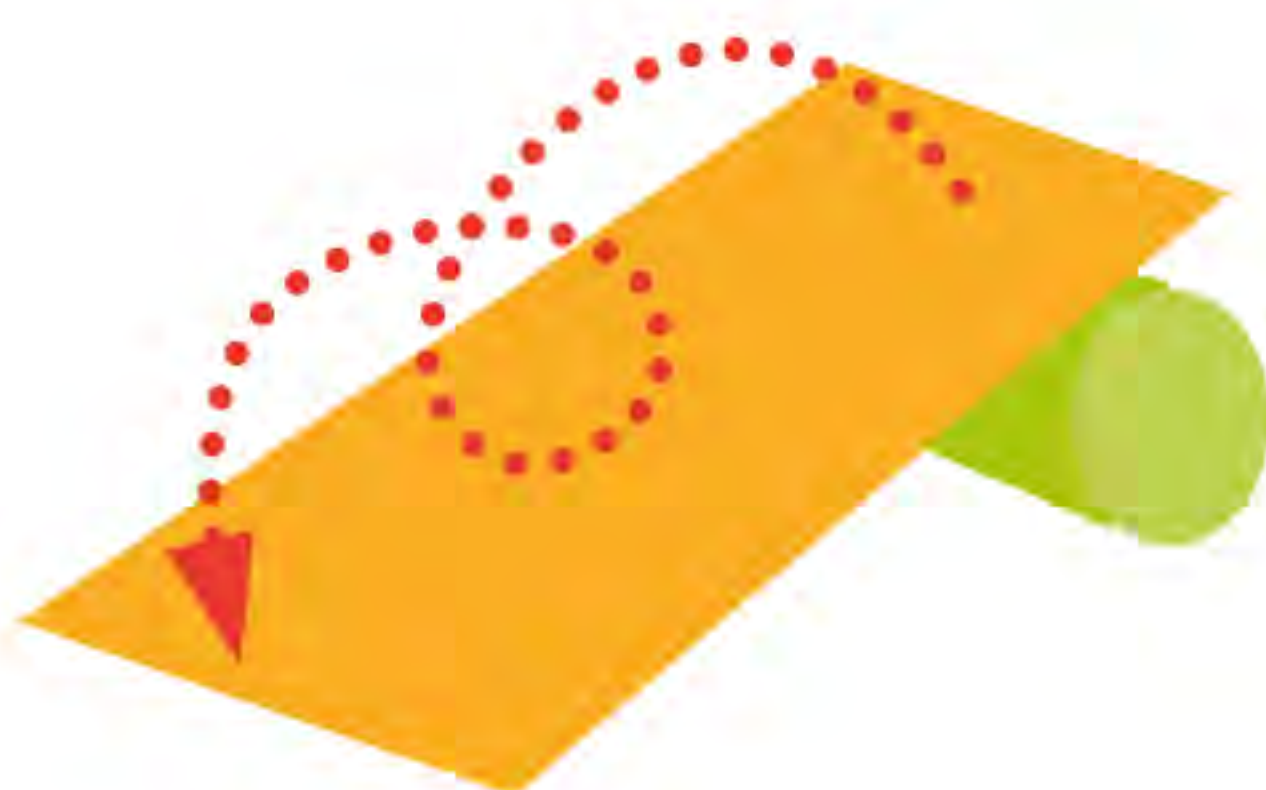
5. Tasahyppy korokkeelta alas

6. Tasapainokävely lankulla tai viivalla

7. Kieriminen alamäkeen

8. Konttaaminen/ryömiminen esteen ali

9. Rytmiin taputus

Skidi- ja Skillireilit tehtäväkortteineen löytyvät osoitteesta skillilataamo.fi

Uteliaan tutkijan Skidireilissä havainnoitavat taidot

1. Juoksu (Skillikortti 529)

Havainnoidaan lapsen juoksua ulkona tai sisällä esim. salissa tai käytävällä.

- Osaako lapsi juosta ja pitääkö hän juoksemisesta?
- Hahmottaako lapsi itsensä suhteessa tilaan ja toisiin lapsiin?
 - **Tutustumisvaiheessa** polvet ovat jäykät ja juoksu on töksähtelevää. Lapsi saattaa törmäillä juostessaan eli hän ei hahmota ympäristöä eikä osaa väistää.
 - **Harjoitteluvaiheessa** juoksuun on tullut mukaan pieni lentovaihe ja polvet joustavat. Lapsi pystyy hieman havainnoimaan ympäristöä ja esimerkiksi osaa väistää paikallaan olevia esteitä, kuten huonekaluja tai ulkona kiviä.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi pystyy jakamaan huomiotaan, keskittymään ympäristöön ja osaa väistää liikkuvaa ympäristöä, kuten muita lapsia. Lapsi osaa juosta erilaisilla alustoilla, eri ympäristöissä, eri suuntiin ja eri nopeuksilla. Lapsi pystyy myös yhdistämään taitoon muita taitoja, kuten hyppy tai lyönti.

2. Työntäminen (Skillikortti 528)

Havainnoidaan työntämistä esimerkiksi kuorma-autojen, nukenrattaiden tai taaperokärkyjen avulla.

- Hallitseeko lapsi kehon oikean sekä vasemman puolen ja ovatko puolet yhtä vahvoja?
- Onnistuuko käsien tuleminen kehon keskilinjaan ja toimiiko kehon oikean ja vasemman puolen yhteistyö, kun kyytiin laitetaan hieman painoa?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsi liikuttaa työnnettävää esinettä lyhyen matkaa. Tasapaino saattaa olla huono ja lapsi kaatuu herkästi. Lapsi ei osaa myöskään väistää esteitä.

- **Harjoitteluvaiheessa** lapsi osaa liittää työntämiseen juoksuaskelia ja osaa väistää paikallaan olevia esteitä. Kehon puolien voimankäytössä saattaa olla vielä suuriakin eroja.
- **Hallintavaiheessa** lapsi käyttää työntäessään koko kehoa ja kehon molempia puolia tasavertaisesti. Hieman raskaampienkin esineiden työntäminen ja liikkuvien esteiden väistäminen onnistuvat.

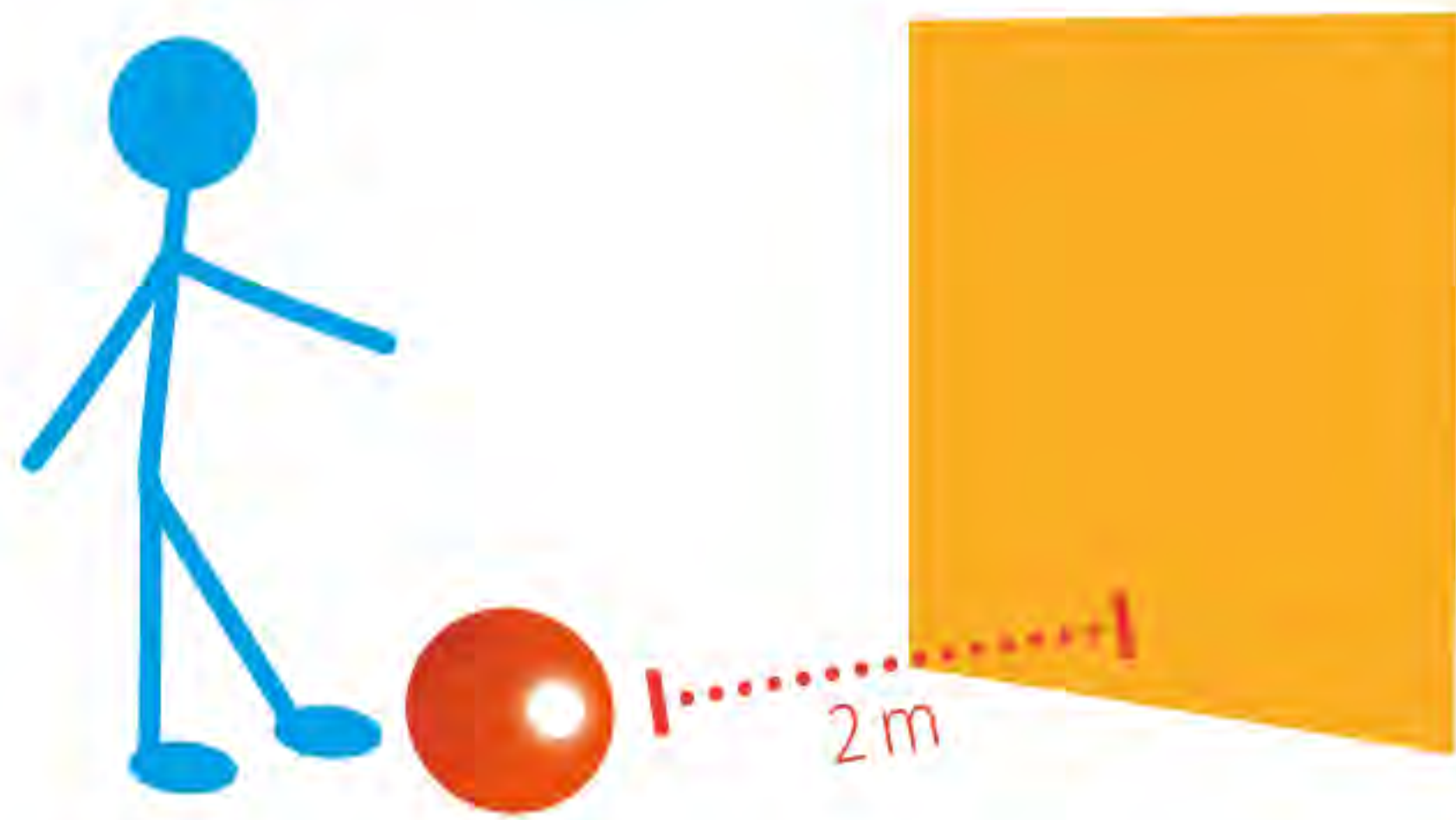
3. Heitto ja kiinniotto (Skillikortit 527 ja 530)

Havainnoidaan lasta hänen heitellessä ilmapalloa.

- Osaako lapsi säädellä voimaansa, ajoittaako hän toimintansa oikein ja toimiiko silmä-käsi koordinaatio?
 - **Tutustumisvaiheessa** pallo lähtee mihin tahansa ja kiinniotto on erittäin satunnaista eli lapsi ei osaa säädellä voimiaan eikä lapsi osaa käyttää hyödyksi saamaansa aistitietoa.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi osaa heittää oikeaan suuntaan, mutta tarkempi tähtääminen on vielä haastavaa. Voimansäätely on vaihtelevaa. Kiinniotto onnistuu satunnaisesti siten, että pallo tulee suoraan syliin.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa suunnata heiton haluamaansa kohteeseen ja saa pallon pääsääntöisesti kiinni sekä osaa liikkua (kiinniottaessa) pallon alle. Tässä vaiheessa lapsi osaa myös yhdistää taitojaan ja esimerkiksi pallopelien pelaaminen onnistuu.

4. Potku (Skillikortti 531)

Havainnoidaan potkua lapsen potkaistessa palloa kahden metrin etäisyydeltä seinään.

- Onko tasapaino riittävä, onnistuuko voimansäätely ja osaako lapsi käyttää aistitietoa hyväksi?
- Toimiiko lapsen silmä-jalka -koordinaatio?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsen tasapaino on heikko ja potkaiseva jalka ei juurikaan nouse maasta ja potkun suuntaaminen ei onnistu. Lapsi saattaa myös kaatua potkaistessaan.
 - **Harjoitteluvaiheessa** potkuun tulee jo voimaa, mutta suuntaaminen on vielä hankalaa. Potku tapahtuu paikaltaan ja vierivän pallon potkaisu on haastavaa.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa juosta ja potkaista vierivää palloa. Kun taito on automatisoitunut, pystyy lapsi keskittymään potkun lisäksi myös ympäristöön ja näin erilaisten pallopelien pelaaminen mahdollistuu.

5. Tasahyppy (Skillikortti 532)

Havainnoidaan hyppäämistä matalalta korokkeelta. Korokkeen tulee olla lapsen taitotason mukainen (n. 5-30 cm). Aikuinen voi tukea lasta esim. käsistä kiinni pitäen.

- Onko hypyssä riittävästi tasapainoa, tarpeeksi voimaa ja osaako lapsi hallita kehoaan?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsi astuu vuorotahtisesti korokkeelta alas tai hyppää aikuisen avustamana. Alustan tulee olla pehmeä, kuten patja, lumi tai nurmikko, jotta välttyään vahingoilta.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi osaa jo ehkä hypätä alas, mutta alastulovaiheessa lapsi saattaa vielä kaatua, koska hänellä ei ole tasapainoa riittävästi. Usein hyppy on vielä vuorotahtinen.
 - **Hallintavaiheessa** tasahyppy onnistuu ja lapsi harjoittelee hyppäämään pidemmälle tai korkeammalle. Lapsella pysyy tasapaino alastulossa.

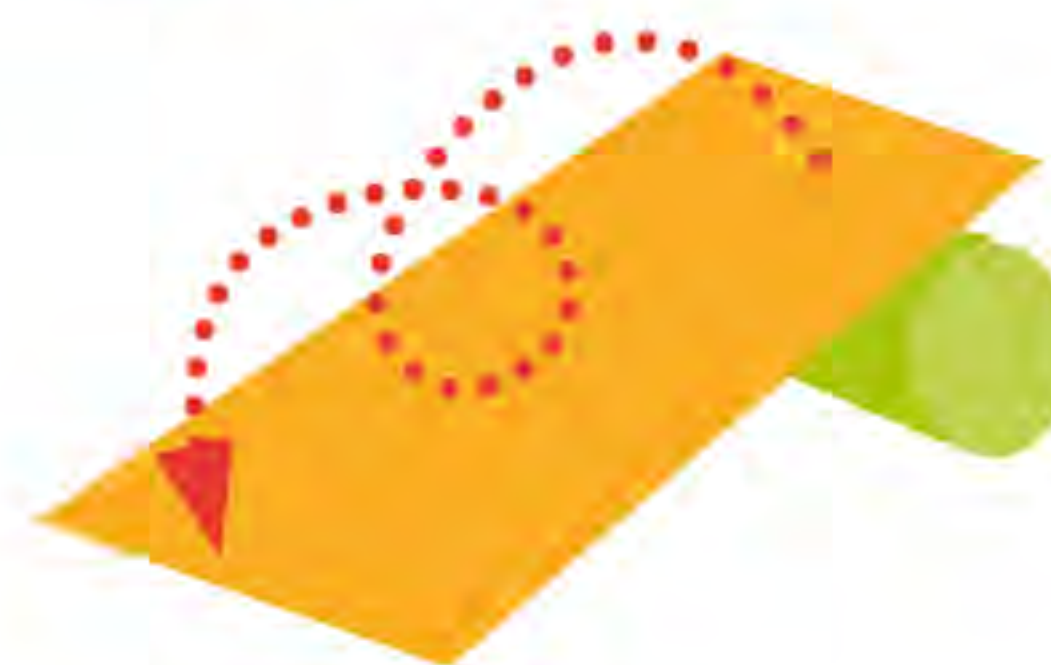
6. Tasapainokävely (Skillikortti 533)

Havainnoidaan kävelyä, esimerkiksi jumppapenkillä.

- Kulkevatko jalat vuorotahtisesti toisen jalan ohitse?
- Tarkastellaan lapsen tasapainoa sekä kehon hallintaa.
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsella on huono tasapaino ja hän saattaa jopa pelätä tasapainoilua. Aikuinen voi tukea lasta pitämällä kädestä kiinni.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lasta kannustetaan kävelemään vuorotahtisesti, jolloin toisen jalan irrotessa alustasta lapsi joutuu haastamaan tasapainoaan. Lapsi hakee käsillään voimakkaasti tukea tasapainoon.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa tasapainokävellä kapealla ja hieman ilmassa olevalla alustalla (esim. hiekkalaatikon reuna) pysähtelemättä takaperin, sivuttain ja etuperin varpaillaan.

7. Kierintä alamäkeen (Skillikortti 534)

Havainnoidaan kierintää patjoista tehdyn pienen alamäen avulla.

- Osaako lapsi kieriä molempiin suuntiin ja hallitseeko hän kehoaan kierinnän aikana?
 - **Tutustumisvaiheessa** kierintä tasamaalla pysähtyy kierähdysten välissä. Lapsen keho on melko löysä ja hän avustaa kierintää raajoillaan.
 - **Harjoitteluvaiheessa** kierintä edelleen pysähteleä kierähdysten välissä. Lapsi pääsee kuitenkin jo melko hyvin kierimään lattialla. Raajat ovat edelleen melko löysät ja pää nousee ylös.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa kieriä sujuvasti molempiin suuntiin. Koko keho pysyy tiukkana, kädet vartalon jatkeena ja pää käsien välissä.

8. Konttaus (Skillikortti 535)

Havainnoidaan konttaustaitoa esimerkiksi konttaamalla pöydän tai tuolirivin ali.

- Osaako lapsi käyttää rytmikkäästi kehonsa molempia puolia ja osaako hän liikuttaa raajojaan vuorotaisesti koukistaen ja ojentaen?
- Hahmottaako lapsi kehonsa ääriviivat?
 - **Tutustumisvaiheessa** konttaaminen on vielä epävarmaa ja lapsi saattaa vain huojuua paikoillaan uskaltamatta irrottaa raajojaan alustasta.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi uskaltautuu liikuttamaan kehoaan. Liike on pysähtelevää ja vuorotaisuus saattaa puuttua.
 - **Hallintavaiheessa** näkyy hyvin kehon eri puolten ja kaikkien raajojen vastavuoroinen veto- ja työntöliike sekä ryömiessä että kontatessa. Lapsi osaa liikkua eteen- ja taaksepäin sekä uskaltautuu kapeammalle alustalle, kuten penkille konttaamaan.

9. Rytmiiin taputus (Skillikortti 536)

Havainnoidaan rytmiin taputusta yhdessä taputtaen ja loruttaen.

- Pystyykö lapsi keskittymään lorutteluun ja taputtamiseen yhtä aikaa?
- Osaako lapsi taputtaa rytmisesti ja sujuuko kehon eri puolten yhteistoiminta?
 - **Tutustumisvaiheessa** harjoitellaan ensin taputtamaan. Lapsi ei osaa kuunnella rytmiä, vaan taputtaa omaan tahtiinsa.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi osaa taputtaa annettuun rytmiin. Tämän jälkeen taputukseen lisätään jalkojen liike eli paikallaan marssiminen taputuksen tahtiin. Lapsi tuottaa itse rytmin, minkä mukaan liikkuu.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa taputtaa ulkopuolelta annettuun rytmiin ja liikkua samaan tahtiin.

Tarina: Inno-norsun syntymäpäiväjuhlat

Uteliaan tutkijan Skidireilin tarina on Inno-norsun syntymäpäiväjuhlat. Tarinan lisäksi innostavan lisän tuokiolle tuo Inno-norsulta saatu syntymäpäiväkutsu, Innolle vietävä lahjapaketti ja tarinaan liittyvät kuvat sekä laululeikit.

Osa 1: . Kehonhahmotus ja hienomotoriikka

Inno-norsu on kutsunut meidät kaikki syntymäpäivilleen metsään. Inno on kutsunut juhliin mukaan ystäviään. Onko Kaisa täällä? Entä Milla? Entäpä Toivo? (luettele ryhmässä olevia lasten nimiä). Ennen juhliin lähtöä meidän tulee pukeutua juhlavaatteisiin. Ota sukat pois jalasta ja pue päällesi ”juhlavaatteet”!

Nyt keksin! Ennen lähtöä harjoitellaan yhdessä loru, joka voidaan lorutella Innolle syntymäpäivälahjaksi:

*“Pääpääpää, nenänenänää,
suususuu, mukaan sä tuu!
Kädet ensin taputtaa, sitten jalat tömistää,
Inno korviaan höristää ja samalla maahan pyllähtää.”*

Nyt mars matkaan! Vilkutetaan kotiväelle ensin vuorotellen molemmilla käsillä ja sitten vielä molemmilla käsillä yhtä aikaa: ”hei hei!”

Osa 2: Motoriset perustaidot ja havaintomotoriikka

1. Juoksu: Voi ei, matkamme on vasta alussa ja pian alkaa sataa vettä. Katsokaa noita tummia pilviä taivaalla. Juostaan nopeasti, etteivät nämä meidän juhla-vaatteet kastuisi. Kuinkakohan kovasti muuten Inno-norsu osaa juosta? Entäpä Innon ystävät Hermann-hiiri tai Taika-tiikeri?

2. Työntäminen: Tämä Inno-norsun lahja on kovin painava kantaa. Minä en jaksaisi enää kantaa sitä. Jaksaisitteköhän te työntää sen perille vuorotellen noilla kärryillä?

3. Heitto ja kiinniotto: Täällä Inno-norsun kotona on juhlat täydessä vauhdissa. Kaikilla on värikkäät ilmapallot, joita he heittelevät ilmaan ja ottavat kiinni. Katso, meillekin on omat pallot! Kuinka korkealle saatte heitettyä pallon ja saatteko sen vielä kiinni?

4. Potku: Inno-norsu kertoi, että hän on oppinut uuden leikin, jonka haluaa opettaa teille. Potkaise pallo seinään kovasti ja katso mitä tapahtuu. Tuleeko pallo takaisin luoksesi? Mitäpä jos potkaiset ihan hiljaa?

5. Hyppy: Kiivetään yhdessä tähystämään tuonne Inno-norsun rakentamaan torniin ja katsotaan, kuinka kauaksi näemme. Minä näen meidän kodin ja isoisa vilkuttaa siellä meille. Mitä te näette? Voi, minulle tuli ikävä kotiin. Tulkaa, lähdetään kotiin. Hypätään tältä portaalta alas, käydään sanomassa Innolle heipat ja kiittämässä juhlista.

6. Tasapainokävely: Voi ei, myrsky on kaatanut puunrungon keskelle polkua! Meidän pitää tasapainoilla puunrunkoa pitkin tuonne toiseen päätyyn, jotta pääsemme kotiin johtavalle polulle. Koitetaan pysyä rungon päällä, ettei pudota mutaan.

7. Kierintä: Oih katsokaa, täältä kukkulan päältä näkyy jo koti! Nopein tapa päästä täältä alas taitaa olla kieriminen. Uskalletaankohan me kieriä? Muistakaa odottaa omaa vuoroanne. Hei, se oli hauskaa! Kiivetään vielä ylös ja kieritään alas uudestaan!

8. Konttaaminen: Minua väsyttää ja minulla on jo kova nälkä. Entä teillä? Oikaistaanko tuon tunnelin läpi kotipihaan? Mahdummeko konttaamaan tunnelissa?

9. Rytmiiin taputus: Onpa ihanaa olla vihdoinkin kotona ja päästä syömään isoisan herkkuruokaa! Mitä isoisa onkaan meille tänään valmistanut? Muistatko muuten vielä sen lorun, minkä veimme Innolle lahjaksi? Lortellaan se vielä kerran ennen ruokaa ja taputetaan samalla:

*“Pääpääpää, nenänenänää,
suusuusuu, mukaan sä tuu!
Kädet ensin taputtaa, sitten jalat tömistää,
Inno korviaan höristää ja samalla maahan
pyllähtää.”*

Olipas meillä mukava päivä Innon juhlissa. Nyt on mukava käydä nukkumaan ja nähdä unta kaikista mukavista leikeistä, joita leikimme sekä ihanista herkuista, joita söimme.

Inno-norsun tsekkilista

Uteliaan tutkijan motoristen taitojen havainnointiin ja seurantaan (1–2-vuotiaat)

Nimi	Pvm	Havainnoija	
			
Havainto- ja hienomotoriset taidot	Tutustuu	Harjoittelee	Hallitsee
Lapsi tunnistaa itsensä häntä puhuteltaessa ja peilikuvasta.			
Lapsi osoittaa pyydettyä kehonosaa (ikätasonsa mukaisesti).			
Lapsi osaa vilkuttaa molemmilla käsillä yhtä aikaa.			
Lapsi osaa vilkuttaa yhdellä kädellä kerrallaan.			
Lapsi syö itsenäisesti.			
Lapsi yrittää riisua ja pukeutua itsenäisesti.			
Lapsi rakentaa kolmen palikan tornin.			
Lapsi maalaa sormiväreillä tai muovailee.			
Skidireilin havainnoitavat motoriset perustaidot (sulkeissa Skidireilistä löytyvä numerointi)	Tutustuu	Harjoittelee	Hallitsee
Juoksu (1)			
Työntäminen (2)			
Heitto (3)			
Kiinniotto (3)			
Potku (4)			
Hyppy (5)			
Tasapainokävely (6)			
Kierintä oikealle (7)			
Kierintä vasemmalle (7)			
Konttaus (8)			
Rytmiin taputus (9)			
Muita mahdollisia lapsen motoristen taitojen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä			
Muita huomioita			
Tavoitteet ennen seuraavaa havainnointia			
Seuraavan havainnoinnin ajankohta			